

Digijäte

Mitä se on ja miksi sen pitäisi kiinnostaa kaikkia?

Digivartti 7.5.2024

ALUEELLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ
KUOPIO

Mitä on digijäte?

Tiesitkö?

90% maailman kaikesta datasta (mm. tiedostot) ei koskaan käytetä 3 kuukautta sen tallentamisen jälkeen.

Digijätettä ovat kaikki ne tiedostot, valokuvat, videot, sähköpostit, sovellukset ja muu sisältö, joita emme koskaan käytä, mutta joita säilömme tietokoneissa, puhelimissa ja tableteissa.

Tiedostoja säilytetään palvelimilla. Vaikka esim. sähköpostilaatikkosi tila on “rajaton”, tieto vie silti tilaa ja luonnonvaroja.

Todellisuudessa tieto ei siis ole “loputtomassa pilvessä”, vaan esim. Microsoftin tai Googlen “tietokoneella” eli palvelimella.

“Loputon” tallennustila

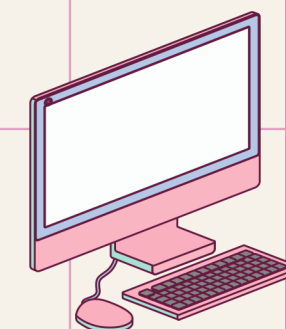
Tiesitkö?

Vuonna 2022 maailmassa noin 70 miljoonaa palvelinta. Jokainen niistä tuotti 1–2 tonnia hiilidioksidia.

Kuvittele palvelin suuuuurena varastohallina. Tiedostot ovat papereita, joita säilötään miljoonissa kansioissa tuhansissa varastokopeissa.

Varastorakennuksen, kuten myös palvelimen, ylläpito vie energiaa, käyttipä kukaan koskaan sen sisältöä tai ei. Varastossa se tarkoittaisi mm. lämpötilaa ja valaistusta. Varastotilaa tarvitaan myös koko ajan lisää, jos mitään ei koskaan poisteta.

Palvelimien valmistus vie raaka-aineita ja niiden käyttö ja jäähdyttäminen energiaa. Myös niitä täytyy huoltaa ja ylläpitää.

Miksi?

Vähentää päästöjä

Tieto tallennetaan palvelimille. Vuonna 2022 maailmassa oli n. 70 miljoonaa palvelinta, joista jokainen tuotti 1-2 tonnia hiilidioksidia vuodessa.

Nopeuttaa ja yksinkertaistaa tiedonhallintaa

Missähän se kuva/tiedosto olikaan, miksi minulla on näitä niin paljon...? Kun säilytät vain sinulle tarpeelliset tiedostot, löydät tarvitsemasi nopeammin. Kannattaa lisäksi hyödyntää kansioita, tiedostojen uudelleennimeämistä ja suosikeiksi merkitsemistä.

Vähentää kuluja ja kustannuksia

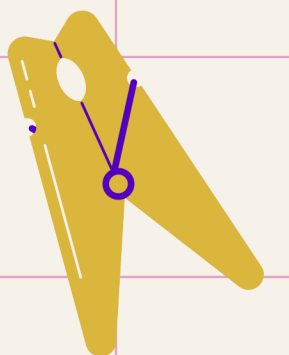
Palvelimien, laitteiden ja tietoliikenneverkkojen valmistaminen ja ylläpitäminen maksaa sinulle ja yhteiskunnalle. Mitä vähemmän turhaa dataa, sitä vähemmän näitä tarvitaan.

Pidentää laitteiden käyttöikä

Kun laite ei täyty turhista tiedostoista ja sovelluksista, se (ja sen akku!) pysyy nopeana ja hyväkuntoisena pidempään, eikä laitteita tarvitse uusia niin usein.

Pienentää tietomurtojen riskiä

On aina olemassa riski, että joku pääsee käsiksi tiedostoihisi. Mitä vähemmän säilytät vanhentuneita varmuuskopioita tai turhia tiedostoja, sitä pienempi on mahdollisten hakkereiden saalis.

Miten?

Siivoa älypuhelimesi

Jos valokuvasi ja muut tiedostosi varmuuskopioituvat pilvipalveluun, kannattaa miettiä, tarvitseeko niitä säilyttää myös puhelimesa. Poista turhat sovellukset.

Kurkkaa säännöllisesti myös Ladatut tiedostot -kansio.

Siivoa sähköpostisi

Poista turhat viestit ja ylimääräiset liitetiedostot. Poistu tarpeettomilta postituslistoilta. Muista tyhjentää Poistetut-kansio säännöllisesti.

Siivoa tietokoneesi

Varmuuskopioi tärkeät tiedostot pilveen ja poista turhat koneeltasi. Poista sovellukset, joita et käytä.

Ota käyttöön Tallennusseuranta/Storage Sense, joka automaattisesti poistaa tarpeettomia tietoja, kuten väliaikaisia tiedostoja ja roskakorin sisältöä. (Vastaavat ohjeet Mac-laitteelle.)

Siivoa selaimesi

Sulje ylimääräiset välilehdet. Tyhjennä selaimesta välimuisti, evästeet ja selaushistoria säännöllisesti.

Muista myös mobiililaitteesi selain!

Lähteitä

Oulun Yliopisto: Näin pienennät digitaalista jätettä

<https://ict.oulu.fi/19122/>

Digital Cleanup Day

<https://www.digitalcleanupday.org/>

Gigantti: Mitä on digijäte?

<https://next.gigantti.fi/vastuullisuus/ekologisesti-kestava-arki/mita-on-digijate>

